

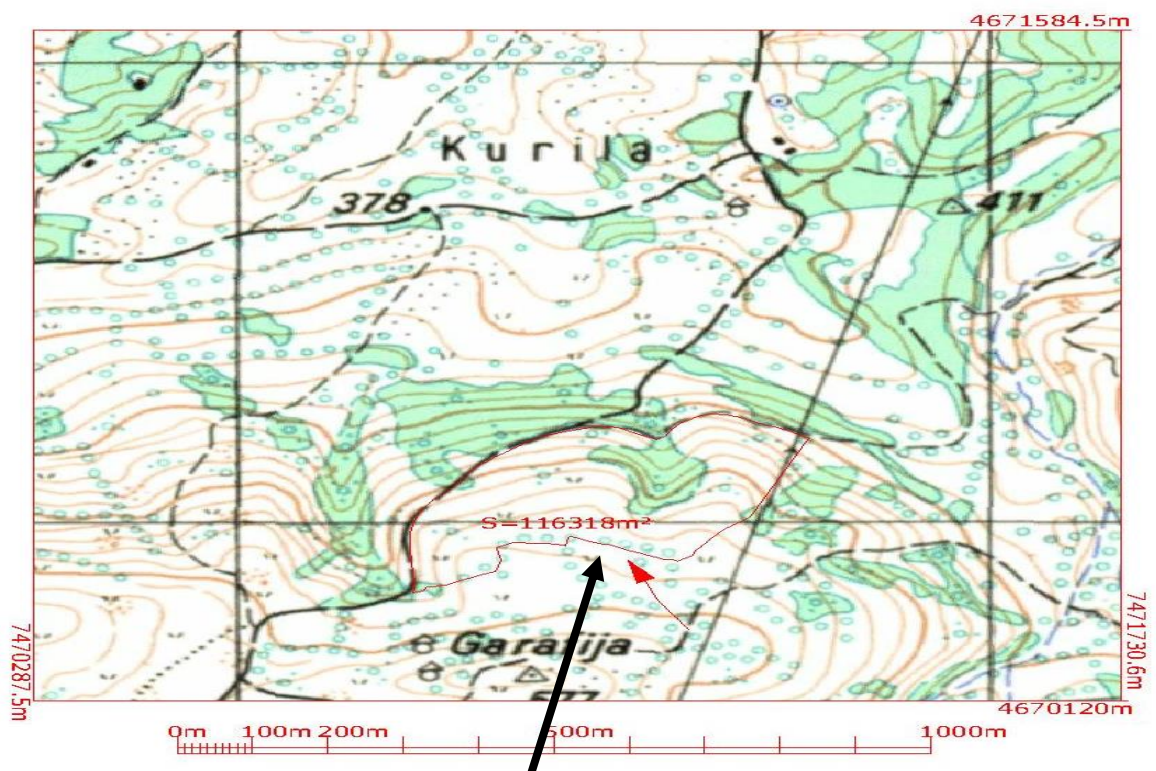
Shtojca 2: Aplikacion për dhënien e Lejes Mjedisore

APLIKACION PËR DHËNIEN E LEJËS MJEDISORE		
1. TE DHËNAT E PËRGJITHSHME		
1.1. Të dhënat për operatorin		
1.1.1.	Emri i subjektit	„ZHURI” Sh.p.k.
	Vendi	Kreks- Zhur, Komuna e Prizrenit
	Adresa	Tranziti pn. Prizren
	Nr. i tel./fax	+383 044 159 298
	E-mail	zhuri.shpk@gmail.com
1.1.2.	Numri i regjistrimit të biznesit, data e regjistrimit	Nr. 810974114; dt. 26.01.2016
1.1.3.	Personi përgjegjës i kompanisë	z.Bekri Susuri
	Nr. i tel./fax	+383 044 159 298
	E-mail	zhuri.shpk@gmail.com
1.1.4.	Personi kontaktues përgjegjës për mjedis	z.Qendrim Susuri
	Nr. i tel./fax	+383 43 771 190
	E-mail	zhuri.shpk@gmail.com
1.2. Të dhënat për impiantin		
1.2.1.	Emri i impiantit	„Zhuri” SH.P.K. Shfrytëzim i Gurit Gëlqerorë
1.2.2.	Adresa e lokacionit të impiantit	Kreks-Kreks, zona kadastrale Zhur komuna e Prizrenit

2. TË DHËNAT PËR LOKACIONIN E IMPIANTIT

2.1.	Të dhënat për lokacionin ku zhvillohet veprimtaria sipas hartës së bashkangjitur	<p>Pershkrimi i lokacionit</p> <p>Vendburimi gëlqeror në lokacionin e quajtur “Kreks—Kreks”, shtrihet ne anën Veri - Lindore te fshatit Zhur komuna e Prizrenit, fshati shtrihet ne veri-Perëndim te Prizrenit ne distancë jo te largët nga Prizreni ne anën e majtë përgjatë rrugës Prizren - Kukës në një distance afërsisht 8 km nga Prizreni dhe vendburimi gjendet në anën e majtë të rrugës Prizren – Zhur – Kukës, dhe ne anën e majtë të rrugës Zhur - Dragash nga aspekti administrativ i takon Komunës së Prizrenit.</p> <p>Komuna e Prizrenit me sipërfaqe prej 640 km² (5.94 % territorit të Kosovës) gjendet ne jugperëndim të Kosovës. Prizreni Kufizohet me Komunat e Gjakovës, Rahovecit, Suharekës, Shtërpcës dhe Dragashit si dhe me Shqipërinë dhe Maqedoninë. Për këtë arsye rrafshi i Prizrenit gjendet në lartësi mbidetare rreth 400 metra dhe disa maje të Sharrit kalojnë lartësinë 2000 m të lartësisë mbidetare. Lokacioni i planifikuar për eksploatimin e gurit gëlqeror gjendet ne anën e majtë të rrugës regjionale Prizren-Zhur- Kukës, gjendet në pjesën e ngastrës kadastrale nr. 02829-0/1, fleta poseduese nr. P-71813026-02829-0, Zona Kadastrale Zhur, komuna e Prizrenit, ne vendin e quajtur Kreks - Kreks me kulturë Kullos klasa e shtat (7) me sipërfaqe prej S= 4 9141m² , Zona Kadastrale Zhur, komuna e Prizrenit. Pjesa e ngastrës është pronësi shoqërore e Ekonomisë të pyjeve të Kosovës që shihet nga Certifikata mbi të drejtat e pronës së paluajtshme, të cilën përfaqësuesi i kompanisë kompania „Zhuri” Sh.p.k. Prizren e ka marr ne shfrytëzim nga Agjencia pyjore e Kosovës. Lokacioni ku planifikohet të eksploatohet guri gëlqeror shihet ne pjesën e hartës topografike të më poshtme.</p> <p>Pershkrimi I lokacionit</p> <p>Vendburimi gëlqeror në lokacionin e quajtur “Kreks—Kreks”, shtrihet ne anën Veri - Lindore te fshatit Zhur komuna e Prizrenit, fshati shtrihet ne veri-Perëndim te Prizrenit ne distancë jo te largët nga Prizreni ne anën e majtë përgjatë rrugës Prizren - Kukës në një distance afërsisht 8 km nga Prizreni dhe vendburimi gjendet në anën e majtë të rrugës Prizren – Zhur – Kukës, dhe ne anën e majtë të rrugës Zhur - Dragash nga aspekti administrativ i takon Komunës së Prizrenit.</p> <p>Komuna e Prizrenit me sipërfaqe prej 640 km² (5.94 % territorit të Kosovës) gjendet ne jugperëndim të Kosovës. Prizreni Kufizohet me Komunat e Gjakovës, Rahovecit,</p>
------	--	--

Suharekës, Shtërpcës dhe Dragashit si dhe me Shqipërinë dhe Maqedoninë. Për këtë arsye rrafshi i Prizrenit gjendet në lartësi mbidetare rreth 400 metra dhe disa maje të Sharrit kalojnë lartësinë 2000 m të lartësisë mbidetare. Lokacioni i planifikuar për eksploatimin e gurit gëlqeror gjendet në anën e majtë të rrugës regjionale Prizren-Zhur- Kukës, gjendet në pjesën e ngastrës kadastrale nr. 02829-0/1, fleta poseduese nr. P-71813026-02829-0, Zona Kadastrale Zhur, komuna e Prizrenit, në vendin e quajtur Kreks - Kreks me kulturë Kullos klasa e shtat(7) me sipërfaqe prej $S= 4\,9141\text{m}^2$, Zona Kadastrale Zhur, komuna e Prizrenit. Pjesa e ngastrës është pronësi shoqërore e Ekonomisë të pyjeve të Kosovës që shihet nga Certifikata mbi të drejtat e pronës së paluajtshme, të cilën përfaqësuesi i kompanisë kompania „Zhuri” Sh.p.k. Prizren e ka marrë në shfrytëzim nga Agjencia pyjore e Kosovës. Lokacioni ku planifikohet të eksploatohet guri gëlqeror shihet në pjesën e hartës topografike të më poshtme. *Pozita Gjeografike e parcelës*

2.2.	Numri kadastral i parcelës	Lokacioni i Lokacioni për eksploatimin e gurit gëlqeror gjendet në anën e majtë të rrugës regjionale Prizren-Zhur- Kukës, gjendet në pjesën e ngastrës kadastrale nr. 02829-0/1, fleta poseduese nr. P-71813026-02829-0, zona kadastrale Zhur, komuna e Prizrenit, në vendin e quajtur Kreks-Kreks, kulturë kullos klasa e shtat(7) me sipërfaqe $S= 4\,9141\text{m}^2$.
------	----------------------------	---

2.3.	Përshkrimi i lokacionit të gjitha objektet dhe aktivitetet e tyre në atë zonë	<p>Në afërsi të drejtëpërdrejt të Lokacioni ku bëhet eksploatohet guri gëlqeror më lart kemi prezentuar, hartën topografike, shtëpitë e banimit më të afërta të fshatit janë të larguara nga frontet punuese të gurores mbi 1500m, prandaj s'është e nevojshme që të bëhen matjet detale sizmike të efekteve të cilat do të lajmërohen gjatë minimumit.</p> <p>Në anën tjetër gurorja lidhet me rrugën Zhur-Dragash e cila pastaj lidhet me rrugën magjistrale Prizren – Vermic - Kukës. Nga këto të dhëna shihet se transporti rrugor i vendburimit është shumë i përshtatshëm.</p>
2.4.	Të dhëna lidhur me florën dhe fauna në atë lokacion	<p>Bimësia dhe vegjetacioni - Flora</p> <p>Në bazë të shqyrtimeve vizuale të zonës ku kryhet aktiviteti i i Shfrytzimit të Gurit Gëlqerorë, kemi hasur në bimësi që karakterizohet kryesisht nga bimët e ulëta barishtore, manaferra, shkurre kurse ne hapësirën më të gjerë të ngastrës edhe shkozë, qarr, bung, etj. Gjithashtu kemi hasur në këtë zone edhe në bimët që u përshtaten kushteve të jetës së tyre në kto shtresa humusore.</p> <p>Bota shtazore – Fauna - Bazuar në florën ekzistuese dhe kushtet klimatike si dhe në bazë të të dhënave nga vendasit në këtë zonë përpos kafshëve dhe shpezëve shtëpiake, jetojnë gjitarët, zvarranikët, brejtësit, insektet e ndryshme, lepuri i egër, derri i egër, dhelpra, ujku, iriqi, etj. Prej brejtësve- minjtë, prej zvarranikëve: gjarpërinjtë, breshka e tokës, zhapini i gjelbër etj, nga insektet: mizat, mushkonjat etj. Ndërsa prej shpezëve janë karakteristike: bilbilat, fëllënëzat e fushës, lejleku, shqiponja etj.</p>
2.5.	Të dhënat mbi zonat e veçanta të mbrojtjes	<p>Në bazë të dhënave zyrtare të Institutit për mbrojtjen e Natyrës, nuk ekzistojnë të dhëna se në këtë terren të afërt me lokacionin ku bëhet shfrytzimi i gurit Gëlqerorë nuk kemi të bëjmë me ndonjë hapësirë të mbrojtur me ligj, në drejtim të biodiversitetit dhe natyrës në përgjithësi, por as që është ndonjë zonë/territor që është potencial të futet nën mbrojtje. Ndërsa në distancë më të largët ose nese flasim për komunën e Prizrenit si zona të veçanta të mbrojtura kemi: Malet e Sharrit.</p>

3. PËRMBLEDHJE E TË DHËNAVE MBI VEPRIMTARINË

3.1. Përshkrim i aktivitetit për të cilën kërkohet leja mjedisore

3.1.1	Skema e procesit teknologjik	<p><i>Bashkëngjitur gjeni edhe tek Shtojca 1</i></p> <p style="text-align: center;">Skema e eksploatimit të shkëmbinjve gëlqeror</p> <div style="text-align: center;"> <p>Procesi i punës Ndarja nga masivi Ng arkimi</p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">Shpim minimi Ngarkuesi UL-200</div> <div style="margin-right: 10px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">ROC601</div> <div style="margin-right: 10px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">amonit</div> </div> <p style="margin-top: 10px;">Transporti</p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">auto kamioni 10³m</div> <div style="margin-right: 10px;">↓</div> </div> <p style="margin-top: 10px;">Makina për thërrmim</p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">Seperacioni primar dhe sekondar Q=60m³/h</div> </div> </div>
3.1.2	Përshkrim i pajisjeve dhe fazat e procesit teknologjik	<p>Procesi Teknologjik i Shfrytzimit te gurit gelqerore</p> <p><i>Vendshfrytzimi i gurit gëlqeror në Kreks-Kreks të kompanise Zhuri -shpk</i></p> <p style="text-align: center;">HAPJA DHE ZHVILLIMI I MIHJES SIPËRFAQSORE (KARRIERËS)</p> <p>Përcaktimi i parametrave teknologjik të karrierës. Një prej parametrave kryesor teknologjik, ku m'varet organizimi i procesit të punës në karrierë është lartësia e shkallës.</p> <p>Përcaktimi i lartësisë së shkallës Faktorët kryesor që ndikojnë në përcaktimin e lartësisë së shkallës janë: Konfiguracioni i terrenit Përbërja dhe lloji i vendburimit Vetitë fiziko mekanike të shkëmbit Sigurimi i kushteve për punë në karrierë Kapaciteti prodhues Mekanizmi i angazhuar në karrierë. Vendbanimet, lëvizja e gjallesave dhe popullatës e tje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mënyra e shfrytëzimit -Shfrytëzimi i shkëmbive gëlqeror bëhet duke e ndarë mihjen sipërfaqësore në shtatë shkallë me lartësi h=10 m. <p>Kompania është në fazën e përgaditjes së dokumentacionit për licencë, dhe po sata marrë lejen e shfrytëzimit do të filloj me përgatitjen e minierës për shfrytëzim siç janë: Ndërtimin e rrugëve për tu afuar te shkallët e shfrytëzimit dhe përgatitjen për minim e tje. Shfrytëzimi do të filloj prej së larti me hapjen e shkallës parë në K.530m në jug -</p>

perëndim- të ngastrës duke vazhduar me shfrytëzim kah veri- lindja. Në hartat e shfrytëzimit e kemi paraqit, ku do të filloj shfrytëzimi në mihjen sipërfaqësore.

Pas një kohe të shfrytëzimit në këtë shkallë, do të hapet shkalla e dytë në jug-perëndim në k.520m, duke përparuar me shfrytëzim kah veri- lindja. Kështu do të vazhdoj shfrytëzimi me shkallë kah pjerrtësia deri në fazën përfundimtare të shfrytëzimit në k.470m

Gjatë shfrytëzimit në shkallë, duhet me pas kujdes që mos të kalohen kufijtë e minierës.

Në shtojcat grafike është paraqit ndërtimi i rrugës për shfrytëzim në mihjen sipërfaqësore.

Shfrytëzimi prej së larti do të jetë më i përshtatshëm për shkak se mund të mbahet rregull më të mirë në shfrytëzimin e minierës.

Shfrytëzimi në minierë, duhet të ketë rregull dhe ndërtim të mirë të shkallëve, që mihja sipërfaqësore të ketë siguri dhe pamje të mirë.

E tërë mënyra e shfrytëzimit është paraqit në shtojcat grafike.

Kompania nuk do të ketë vështirësi në ndërtimin e rrugëve të shfrytëzimit në pjesën perëndimore, pasi që tereni ka pjerrtësi të butë rrethe 9^0 .

Gjatë shfrytëzimit duhet të ketë kujdes në kufijtë e minierës, duke i lër 2m për thurje të minierës, si që është paraparë me rregulloren e mbrojtjes në mihjet sipërfaqësore.

Kështu vazhdon shfrytëzimi deri në fazën përfundimtare të mihjes sipërfaqësore duke pas kujdes në parametrat e mihjes sipërfaqësore si që janë: lartësia e shkalles $h=10m$, $b=5m$, $\alpha=60^0$ dhe $\beta=70^0$ e parametrat të tjerë që mihja sipërfaqësore të ketë formë të përshtatshëm dhe të sigurte në punë.

Shfrytëzimi në mihjen sipërfaqësore bëhet duke aplikuar shpimet e thella me diametër 76_{mm} ose 86_{mm} dhe minim masovik.

Me rregulloren e mbrojtjes duhet të mbesin min. 4m për thurjen e minierës. Duke u bazuar në rezerva të dobishme, në lartësinë e shkalles $h=10m$, pjerrtësinë e skarpates në përfundim të shfrytëzimit $\alpha =60^0$ në stabilitet të lart të shkëmbinjve gëlqeror mjaftojnë edhe 2m për thurjen e mihjes sipërfaqësore.

Ne këtë mënyrë do të jetë transporti më i letë i shkëmbinjve gëlqeror për në impiant. Gjatë shfrytëzimit kompania duhet të ketë kujdes në ndërtimin e rrugëve në vend të duhur që të jen të përshtatshme për transport

E ter mënyra e lëvizjes së shfrytëzimit është paraqit në shtojcat grafike.

Hapeja e rrugëve është e nevojshme për të hyrë dhe dalë nga shkalla në mihjen sipërfaqësore. Në këto rrugë do të lëvizin: ekskavatorët, kamionët për transport, makina e shpimit etj.

Rrugët e mihjes sipërfaqësore mundë të kenë pjerrtësi max. 20% që do të thotë në 100_m mund të ngritët ose zbresin 20_m

Me rregulloren e mbrojtjes, rrugët në mihje sipërfaqësore mund të kenë pjerrtësi max. 9^0 . Rrugët e minierës mund të kenë pjerrtësi të letë për transport të shkëmbinjve për në impiant.

Në për çarje (zgavra) të shkëmbinjve gëlqeror është i futur sterili i cili e zvogëlon kualitetin e shkëmbinjve gëlqeror. Ky varfërim llogaritet të jetë 7%

. Mihja sipërfaqësore duhet të ketë rënie të vogël për largimin e ujit. Kjo rënie mund të jetë 3-5‰ ose 3-5m në 1000m

Lartësia e mihjes sipërfaqësore është K.540m-470m ose
 $H=540m - 470m = 70m$

Investitori po sa ta marr lejen për shfrytëzim do të filloj me përgatitjen e mihjes sipërfaqësore për minim në shkallë të parë.

Pas shfrytëzimit në mihjen sipërfaqësore do të fillon rikultivimi.

Për shkaqe sigurie, në mihjen sipërfaqësore duhet të minohet me sistemin iniciues nonell.

- **Gjerësia e shkallës**

Duke u bazuar në shfrytëzimin e shkëmbinjve gëlqeror me fortësi të mesëm. Gjerësia e shkallës përcaktohet:

$$S=A+C_1+E+C_2\dots m$$

Gjerësia e shkëmbit të minuar është llogaritur të jen : $A=10m$.

Gjerësia e sheshit të sigurisë në skaj të rrugës transportuese duhet të jetë baza e poshtme e formacionit të minuar, përvetësohet në at mënyrë që ajo të merret minimale nga aspekti i humbjeve të shkëmbit të shfrytëzuar dhe të mundësoj lëvizjen pa pengesa të pajisjeve transportuese gjatë procesit të shfrytëzimit dhe si e tillë përvetësohet $E=3.5m$.

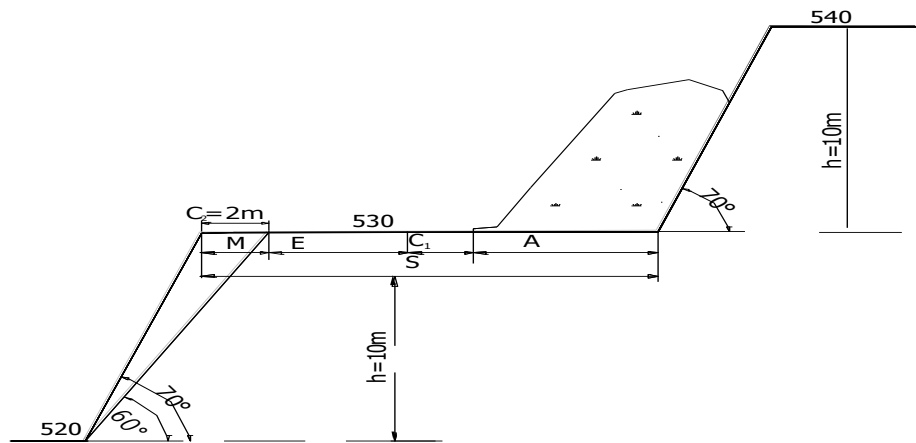
Gjerësia e sheshit të sigurisë në bazë të parametrave të përmendur përvetësohet $C_2=3m$.

Me rregulloren e mbrojtjes skaj i sheshit të shkallës të pjerrtësia e shkallës tjetër, duhet të ngritët me material minimum $1m$ për të penguar rënien e punëtorëve dhe mjeteve transportuese në thellësi,

Duke u bazuar në të dhënat e mësipërme, për punë normale në shkallë, gjerësia e sheshit të shkallës duhet të jen : $S_{min}=A+C_1+E+C_2=10+2+3.5+3=18.5m$

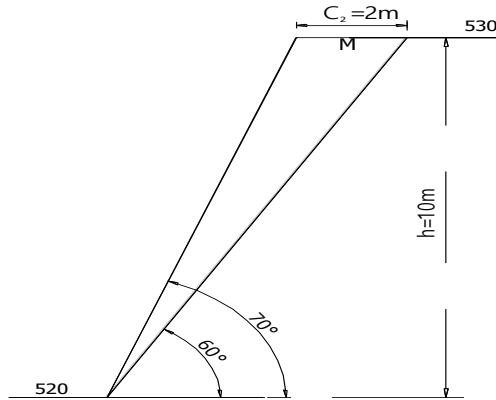
Në rastin kur ekskavatori ose buldozheri shtyn material prej shkallëve të larta pa transport $E=3,5m$

Gjerësia e shkallës është: $S_{min}=A+C_1+C_2=10+2+3=15m$

- **Këndi i pjerrtësisë së ballit punues**

Pas eksploatimit të shkallëve do të kemi një kënd të caktuar në raport me horizontin.

β – këndi punues i pjerrtësisë së shkallës; 70°

Në këndin e pjerrtësisë së shpatit ndikojnë edhe çarjet (shtresat) e shkëmbit gëlqeror. Si për shembull:

$$F_{tr} = Q (\sin \alpha - f \cdot \cos \alpha) = 0$$

F_{tr} – Forca e rrëshqitjes = 0 që do të thotë se masivi është në ekuilibër.

$Q (\sin \alpha - f \cdot \cos \alpha)$ nga kjo del:

$Q (\tan \alpha - f) = 0$ ose $\tan \alpha = f$ nëse $\tan \alpha$ është i barabartë me koeficientin e fërkimit në mes shtresave, trupi është në ekuilibër.

α - këndi i stabilitetit të pjerrtësisë 60°

Nga literatura propozohet, nëse shtresat kanë rënie mbi 30° duhet të merret edhe pjerrtësia e skarpatës e njëjtë me rënien e shtresave.

Në pjerrtësinë e shkëmbinjve të skarpatës ndikojnë edhe ujërat (reshjet atmosferike).

Ujrat bëjnë presion në qarje, dhe mund ti zgjerojnë deri në shembje.

$$C_2 = h \cdot (\tan \alpha - \tan \beta) \dots m \quad C_2 = 10_m (\tan 60^\circ - \tan 70^\circ) = 10 \cdot 0,21 = 2m$$

-Zona M është zonë jo stabile, ku nuk lejohet të vendosen makinat e as mjete tjera me peshë.

-Ndërsa C_1 nga literatura nuk lejohet të merret më i vogël se 2m.

Përvetësimi i këndeve bëhet nga tabela e librit për mihje sipërfaqësore të autorit Novica Spasiç të përvetësuar nga llogaritjet e varianteve të ndryshme për stabilitet të pjerrtësisë së shpatit për llojet të ndryshme të shkëmbinjve si që janë: Shkëmbit monolit, vullkanik, sedimentar e etj.

Qëndrueshmëria e shkëmbinjve gëlqeror klasifikohen në shkëmbi me fortësi të shkëmbinjve sedimentar.

▪ **Koeficienti i sigurisë.**

Duke marrë parasysh se në shkëmbit gëlqeror ka lidhshmëri (C) të lart që do me thënë se ka siguri të lart. Duhet të merr parasysh, se pjesët anësore aty ku shfrytëzohet shkëmbi gëlqeror në pjerrtësi të skarpatës mbesin në disa vende argjilat dhe rreshpe që janë me lidhshmëri të vogël.

Ne do të paraqesim koeficientin e sigurisë në këto skarpatat për argjila.

Për llogaritjen e koeficientit të sigurisë në pjesët anësore të skarpatave në argjilë në mihjen sipërfaqësore është sipas formulës: Koeficienti i sigurisë për lartësinë e

shkallës h=10m në mihjen sipërfaqësore është caktuar me formulën:

$$K_s = \frac{M_s}{M_o}$$

$$K_s = \frac{M_s}{M_o} = \frac{C * F * R + \sum N * tg \alpha * R}{G * e} = \frac{10kN * 12m * 11,5m + 81,36 * 0,36 * 11,4}{22,6 * 2 * \sin 60^\circ * 3,5} = \frac{1368 + 334}{39000kg * 3,5 * 10N} = \frac{1702kN m^3}{1365kN m^3} = 1,25_{her}$$

$K_s = 1,25_{her}$

$N = V * \gamma * f * \cos 60^\circ = 22,6 * 2 * 0,36 * 0,5 * 1000 = 8136kg$ ose 81360N ose 81,36kN

G – Masa e ngarkuar për rrëshqitje = $V * \gamma * \sin \alpha = 22,6 * 2 * \sin 60^\circ = 39 * 1000 = 39000kg$
e - Rrezja e masës = 3,5m

C- Kohezioni minimal = 0.1dN/cm²1dN=1kg

F- Sipërfaqja rrëshqitëse 12m²

R- Rezja e harkut rrëshqitës. 11.5m si në figurë

$\sum N$ - Forcat e fërkimit të masivit që e pengojnë rrëshqitjen kN

δ - Këndi i fërkimit të brendshëm për argjila të ngjeshura. 20⁰ ose $\text{tng} 20^\circ = 0,36$

Parametrat i kemi nxjerr nga analizat e vetive fiziko mekanik të dherave.

Për $K_s = 1,25_{here}$ ka ndikuar kryesisht koeficienti i lidhshmërisë $C=0,1dN/cm^2$

Këtu e kemi llogarit K_s për shpatin punues (për pjesën e shrafiuar)

Në praktik shihet se shkëmbit gëlqeror kanë siguri të lart në shembje, përveç kur ka qarje dhe presion hidro statik gjatë reshjeve të mëdha (dimrit apo në pranverë).

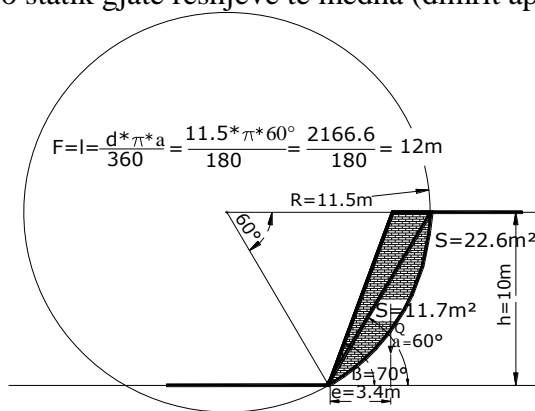

TABELA E KËNDEVE α° dhe β°

Lloji i materialit	β°	α°
Shkëmbinj monolit	Deri 90	75-85
Shkëmbinj vullkanik	70-80	70-75
Shkëmbinj sendimen.	60-70	60-65

Lartësia e shkallës h është përcaktuar sipas përvojës së fituar për karrierat në shkëmbinj gëlqeror.

Në lartësinë e shkallës ndikojnë:

-Pjerrtësia e terrenit

-Prodhimtaria

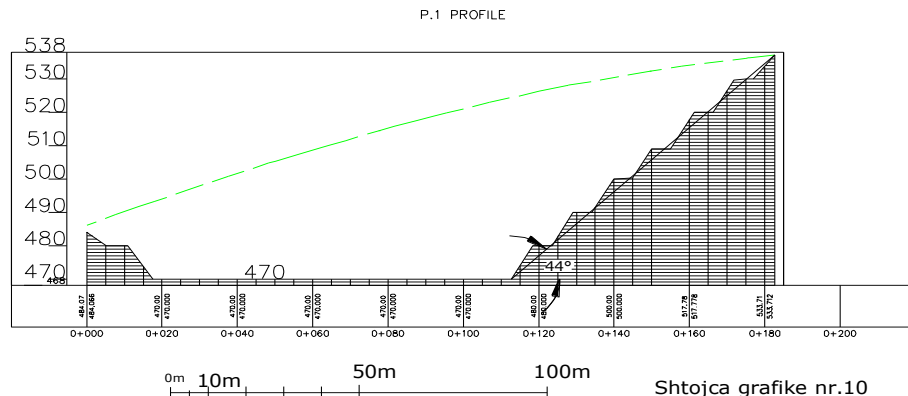
-Mekanizmi me të cilin disponon investitori

-Siguria në punë, vendbanimi etj.

Këndi i pjerrtësisë së ballit punues $\beta = 70^\circ$ merret nga tabela për shkëmbinj sedimentar.

-Rënia ose këndi gjeneral i pjerrtësisë së karrierës γ_k caktohet sipas të dhënave:

Profil i fazës përfundimtare të shfrytëzimit

$$\operatorname{tg} \gamma_k = H / \sum b + \sum h \times \operatorname{ctg} \alpha$$

$$\sum b = (\eta - 1) \times b$$

α -pjerrtësia e shkallës për fazën përfundimtare. Përvetësohet nga tabela për shkëmbinj sedimentar

$\alpha = 60^\circ$ h-lartësia e shkallës; $h = 10_m$ b-gjerësia e bermës përfundimtare; $b = 5m$ n -numri i shkallëve; $n = 7$

$\gamma_k - \gamma_2$ këndi gjeneral i stabilitetit të karrierës është përvetësuar nga literature për mihjet sipërfaqësore $\gamma_k = 50^\circ$

$$\operatorname{tg} \gamma_k = 70 / \sum 30 + \sum 70 * \operatorname{ctg} \alpha = 70 / 30 + 70_m \times \operatorname{ctg} 60^\circ = 70 / 30 + 70 * 0.577 = 70 / 30 + 40.39 = 70 / 70.4 = 0.994$$

$\operatorname{tg} \gamma_k = \operatorname{arc} \operatorname{tg} 0.994 = 44.8^\circ$ Përputhet me profilin e fazës përfundimtare të shfrytëzimit. $\gamma_k \approx 44.8^\circ$ – përputhet me literaturë për mihjet sipërfaqësore.

Konsumi specifik i lëndës eksplozive

Një prej formave analitike, e cila shfrytëzohet për përcaktimin e llojit të eksplozivit, njihet si metoda e Impedanca akustike.

Sipas këtij kushti, në të cilin bazohet kjo metodë, është kur energjia max. e shfrytëzuar e eksplozivit arrin kur impedanca akustike e eksplozivit dhe impedanca e shkëmbit, I cili minohet janë të barabarta.

$$\rho_o \times D = k \times \gamma_{sh} \times C_{lm}$$

$\rho_o \gamma_{sh}$ - masat vëllimore e eksploatimit të shkëmbit

D-shpejtësia e detonacionit të eksplozivit

C_{lm} -shpejtësia e valëve elastike gjatësore në mesin ku kryhet minimi.

$K = 0.65 - 0.80$ faktori i korreksionit.

$$C_{lm} = \sqrt{9E / \gamma} \dots \dots m/s$$

g – nxitimi i gravitacionit m/s^2

E - moduli i elasticitetit

Për përcaktimin e konsumit specifik të lëndës eksplozive në literaturë ekzistojnë një numër i madh i formulave empirike.

Prej tyre si më e përshtatshme merret formula:

$$Q=0.27 \cdot \sqrt[3]{f} \dots \text{kg/m}^3$$

f - koeficienti i protagjakonovit $\tau / 100$

$$f = 3-5$$

$$q=0.27 \times \sqrt[3]{5} = 0.46 \text{kg/m}^3$$

Përcaktimi i vijës më të vogël rezistuese

$$W=35d_b=35 \cdot 0.086=3.01 \text{m}$$

Përvetëojmë: $W=3 \text{m}$

4.6. Distanca mes vrimave dhe rendeve

Distanca mes vrimave

$$a_v = m \cdot w = 1 \times 3 = 3 \text{m} \quad a \approx w$$

a_v – distanca në mes të vrimave

m - koeficienti i afërsisë i cili sillet prej 0.75-1.2

Nga kjo shihet se: $w > a_v$ ose $3.01 > 3$

Distanca në mes rendeve

$$b_r = kw$$

b_r -distanca në mes rendeve

k -koeficient 0.6-1.10 $k=0,9$

$$b_r = 0,9 \cdot 3 = 2.7 \text{m}$$

Gjatësia e shpimit

Për rastin e karrierës në vend burimin e gëlqerorëve në Klev, këndi i pjerrtësisë së shpimit të vrimave do të jetë: $\beta = 70^\circ$

Atëherë gjatësia e shpimit do të jetë:

$$L_{sh} = h + l_{tej} / \sin \beta = 10 + 0,5 / \sin 70^\circ = 10,5 / 0,94 = 11,17 \text{m} \quad L_{sh} = 11 \text{m}$$

h - lartësia e shkallës..... $h=10 \text{m}$.

l_{tej} - thellësia e tej shpimit.... $0,5 \text{m}$.

β - këndi i pjerrtësisë së vrimës..... 70°

Sasia e masës së minuar për një vrimë

$$V_m = a \cdot m \cdot w \cdot h = 3 \cdot 1 \cdot 2.7 \cdot 10 = 81 \text{m}^3.$$

Masë kompakte që i plotëson shpenzimet e harxhimit specifik të lëndës eksplozive.

Intervali mili sekundar

Intervali mili sekundar është:

$$T = 2 \cdot W \cdot \sqrt{\frac{\gamma}{q}}$$

Ku janë: w -vija më e vogël rezistuese

γ -masa vëllimore e gëlqerorit..... 2.7t/m^3

q -konsumi specifik i lëndës eksplozive... 0.46kg/m^3

$$\text{atëherë } \tau = 2 * 3 \sqrt{\frac{\gamma}{q}} = 2 * 3 \sqrt{\frac{2.7}{0.46}} = 6 * 2.4 = 14.5 \text{ mili sec.}$$

Që do të thotë se mund të përdorën të gjithë mili sekundarët ngadalësues deri në 40 mili sec. E që më së shpeshti përdorën ngadalësuesit prej 25 mili sec. Duhet të ketë kujdes që gjatë minimumit të mos bëhet ngadalësim i madh, mbi 40 mili sekonda për shkak se mund të vij deri te këputja e fitilit detonus. Gjatë minimumit mund të dështojnë edhe ngadalësuesit, e posaçërisht kur qëndrojnë një kohë të gjatë në ajër me lagështi. Tani kanë filluar minimet me nonellë. Këto minime mund ti bëjnë personat e autorizuar me përvojë. Gjatë minimumit me nonell duhet me pas kujdes në vonesa të betonimit gjatë minimumit. Në rregulloren e mbrojtjes thotë :Koha e betonimit në vrimë zgjat 2 mil.sek kurse për 5 mil.sek përfundon procesi i detonimit. Prandaj çdo vonesë mbi 2 - 5 mil.sek rrezikon shkatërrimin e mësipërm të detonimit. Gjithë ashtu duhet të llogaritet edhe koha e ndezjes në fitilin e nonellit e cila është 2,1m për një mil.sek. Në skemën grafike janë paraqit dy mënyrat e minimumit: me fitil detonus dhe nonell.

▪ **Llogaritja e veprimit të lëndës plasëse**

Gjuajtja maksimale gjatë minimumit të shkëmbit varet nga:

d_b - diametri i mbushjes me lëndë eksplozive....70mm

l_t -taposja e vrimës..... $w=3m$

Për gjatësinë e taposjes l_t , e cila është e barabartë me 40 diametra të mbushjes me lëndë plasëse, a më e vogël se $l_t = w$

Lartësia e gjuajtjes do të jetë:

$$L_o = 40^3 \sqrt{d_b^2} = 40^3 \sqrt{7^2} = 146m \quad L_o = 146m$$

Largsija e hudhjes së gurve nga ekësplozivi gjatë minimumit

$$L = x = V_0 * t * \cos\alpha = V_0 * 2V_0 \sin\alpha / g * \cos\alpha = V_0^2 / g * 2\sin\alpha \cdot \cos\alpha$$

$$t = 2V_0 \sin\alpha / g$$

$$L = V_0^2 / g * 2\sin\alpha \cdot \cos\alpha = V_0^2 / g * \sin 2\alpha.$$

Llogaritja për këndin $\alpha = 45^0$ që merret si gjujtje më e largët

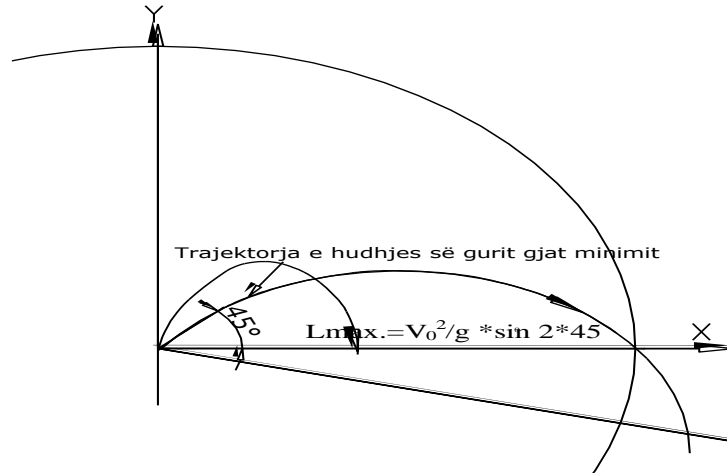
$$\sin 45^0 = \cos 45^0 = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$L = V_0^2 / g * 2 * \frac{\sqrt{2}}{2} * \frac{\sqrt{2}}{2} = V_0^2 / g * 2 * 2 / 4 = V_0^2 / g * 4 / 4 = V_0^2 / g$$

L_{max} është kur hudhja e gurve bëhet përej vrimë në kënd $\alpha = 45^0$

$$L_{max} = V_0^2 / g * \sin 2 * 45^0 = V_0^2 / g * \sin 90^0 = V_0^2 / g * 1 \text{ ose}$$

$$L_{max} = \frac{V_0^2}{g} \quad X = V_0^2 / g \quad Y = gt^2 / 2$$

Konstruktimi dhe mbushja e vrimave.

Pas shpimeve çdo vrimë e shpuar mbyllet me dru special për tu mbrojtur nga mbushjet me materiale.

Në mihje sipërfaqësore po i mbyllin me kесе të mbushur me rërë dhe lëshohet mbi verim . edhe kjo mënyrë e mbylljes është e lehtë dhe praktike.

Para mbushjes vrima kontrollon me shufër të drurit me trashësi të diametrit të llokumit dhe lidhet me litar, në këtë mënyrë bëhet pastrimi dhe kontrollimi i vrimës.

Në qoftë se vrima është e mbushur ajo pastrohet ose shpohet vrima e re.

Lënda eksplozive vendoset në vrimë njëkohësisht me fitilin betonues në tërë gjatësinë e vrimave me që rast llokumin e parë e lidhet me fitil detonus.

Sipas rregullave të xehetarisë për shpime me kënd mbi 70° Llokumin e eksplozivit nuk lejohet të lëshohet me rënie të lirë por ajo lidhet e lëshohet me fitil detonus apo litar tjetër. Taposja e vrimës mes eksplozivit bëhet me rërë të shkëmbit të shpuar e cila duhet të jetë e terur.

Gjatë taposjes së vrimës fitili duhet të largohet dhe të mbështetet në një skaj të vrimës dhe nuk guxon të tërhiqet fort. Gjatësia e taposjes nuk preferohet të jetë më e vogël se vija rezistuese (w).

Mbushja teorike e shpim plasjes

Amonit i përforcuar $\Phi = 70_{mm}$

$A_{te} = (d_p^2 * \pi * \rho_a * l) / 4$ Ku janë:

d_p - diametri i llokumit të lëndës eksplozive 70mm l'-gjatësia e vrimës ..11m.

ρ_a - dendësia e L.E.....1.1kg/dm³

5.3. Mbushja praktike e vrimave

Mbushja praktike dhe ajo teorike dallohen në mes veti për arsye të mbushjes së lirë të vrimës me lëndë eksplozive.

Diametri i vrimës është $d_v = 86_{mm}$, ndërsa diametri i mbushjes, gjegjësisht llokumit do të jetë $d_p = 70_{mm}$, d.m.th. për 16mm më i vogël d_p se d_v .

Mbushja e vërtetë e mbushjes përcaktohet sipas formulës:

$$\frac{m * d^2 * \pi}{4} \frac{100}{1000} = \frac{1.1 * 7^2 * 3.14}{4} \frac{100cm}{1000gr} = 4kg / m$$

Normativi i materialit për shpim-minim në gurthyes

Konsumi specifik	0,38 kg _e /m ³
Fitili detonus	0.30m/m ³
Dinollajt	300m/për minim
Detonator - nonell	0.08copë/m ³
Ngadalësues	0.01copë/m ³
Energjia elektrike	2.07kwh/m ³
Vaji	0.013 l/m ³
Gypa shpues	0.00016 copë/m ³
Kurora shpuese	0.00026 copë/m ³

▪ **Konsumi specifik i eksplozivit:**

$$q=30,8/81 =0,38 \text{ kg}_e/\text{m}^3$$

Vrima L=11_m mbushet me eksploziv 70% ose 7_m kurse 4_m jetë për tamposje, 1m bëhen tamposje në mes mbushjes me eksploziv kurse 3_m mbesin për tamposje në krye të vrimës e tërë kjo shihet në skemën e mbushjes së vrimës.

Për 1_m tamposje janë të nevojshëm 6 dm³ rërë.

Nëse vrima është e shpuar me diametër të kurorës 76 mm,

Mbushja bëhet me llokum me trashësi 60_{mm} në këtë rast nuk ka taposje në mes të llokumav.

Është shumë me rëndësi afati i eksplozivit i cili është 6 muaj. Nëse eksplozivi është me afat të kaluar fillon ti bie kualiteti që gjatë minimumit vërehet dukshëm. Minimi me eksploziv me afat të pa kaluar është më efikas.

Veprimi seizmike në objekte sipërfaqësore

Sasia e lejuar e eksplozivit e cila do të aktivizohet në të njëjtën kohë (me saktësi të mjaftueshme) përcaktohet sipas barazimit

$$Q_{lej}=V_{lej}^2 \cdot L^4 / 1000v \dots \dots \text{kg}$$

Q_{lej} - sasia e lejuar e lëndës eksplozive....kg

V_{lej}- shpejtësia e lejuar e oscilimeve të trupit 0.4-0.8cm/s për shkallën e tretë të Merkalit.

L- distanca prej vendit të eksplodimit deri te objekti më i afërt.

V- shpejtësia longitudinale, për kushtet e këtij gurëthyysi merret

$$V=4 \text{ km/s.}$$

$$Q_{lej}=0.0036 \cdot 200^4 / 4000 < 1440 \text{kg/vrimë}$$

Ndërsa te ne sasia maksimale e eksplozivit për një vrimë është 37,8_{kg} eksploziv që i plotëson të gjitha kushtet.

Veprimi i valës goditëse ajrore

Në vendin e eksplodimit, në rrethinën e këtij vendi, vala goditëse ajrore arrin disa qindra -mijëra Njuton.

Prandaj duhet të llogaritet veprimi i valës goditëse në njerëz dhe në objekte.

Rrezja e rrezikshme e valës goditëse ajrore në njerëz llogaritet sipas relacionit

$$R=5 \sqrt{Q_{max}}$$

R-rrezja e zonës

Q_{max}- sasia maksimale e L.E llogaritet të jetë

$$Q_{max}=5000 \text{kg}$$

Atëherë

$$R=5 \sqrt{5000}=5*70.7=353\text{m}$$

Rrezja e veprimit të rrezikshmërisë të valës goditëse ajrore në objektet për rreth

Ilogaritjet sipas relacionit: $R_{ob}=K_v \sqrt{Q_{max}}$

K_v – koeficienti i proporcionit, madhësia e të cilit varet nga Q_{max} .

Për sasinë $Q_{max}=5000\text{kg}$ përvetësohet $K_v=1.5$ atëherë:

$$R_{ob}=K_v \sqrt{Q_{max}}=1.5 \sqrt{5000}=106\text{m}$$

$$R_{ob}=106\text{m}$$

Sipas rregullores së mbrojtjes goditja ajrore për minime të shpeshta në mihjet sipërfaqësore, lejohet 1 milibar

Për minime të rralla 3÷2 minime në vit, lejohet ngritja deri 4÷5 mili bar

Nëse dyshohet se gjatë minimumit goditja ajrore do të arrij mbi 3 milibar duhet që para dhe pas minimumit të përcillet gjendja e objekteve për rreth.

Për minime të mëdha duhet të përcillet dhe të bëhen matjet e goditjes ajrore në objekte për rreth.

Në këto raste duhet të kontrollohet objektet a kanë ndonjë të qar para minimumit dhe pas minimumit.

Që të mos dalin dyshime se gjatë minimumit, nga dridhjet kanë ndodh dëme në objekte.

▪ KAPACITETI I KARRIERËS DHE PERIUDHA E EKSPLOATIMIT

Rezervat gjeologjike në ngastër për shfrytëzim janë: **V_{gj}=2271276m³**

Në vend burim ka ~7% argjilë.

Rezervat gjeologjike të shkëmbit gëlqeror për shfrytëzim janë: $V_{gj}=2271276-2271276*0.07=2112287\text{m}^3$

Rezervat e shkëmbit gëlqeror janë: **V_{gj}= 2112287m³**

Një pjesë e rezervave mbesin në bermë dhe skarpat në fazën përfundimtare të shfrytëzimit.

Rezervat e shkëmbit për shfrytëzim janë:

E kemi bërë llogaritjen e rezervave të shfrytëzueshme me autokad në mes dy sipërfaqeve: të pikave detale dhe të pikave të shfrytëzimit në fazën përfundimtare.

$V_{sh} = 1244988\text{m}^3$ rezervat e shfrytëzueshme janë: $1244988\text{m}^3-7\%$ djerrin= $1244988-87149.16=1157838.84\text{m}^3$

V_{sh}=1.157839m³

Kompania është duke e përgatit dokumentacionin për leje të shfrytëzimit në mihjen sipërfaqësore..

Duke u bazuar në aftësitë e kompanisë për prodhim, e cila është në fazën e përgatitjes për punë në mihjen sipërfaqësore, prodhimtaria orare

Q_h do të jetë: Q_h =60m³/h

Prodhimtaria në një turn është :

$$Q_t = t_e \times Q_h = 7 \times 60 = 420\text{m}^3 / \text{ndërrimë}$$

$$t_e - \text{Koha efektive gjatë një ndërrimi } t_e = 7 \text{ h}$$

Në mihjen sipërfaqësore do të punohet në një turn .

Prodhimtaria ditore është :

$$Q_d = Q_{tu} = 420\text{m}^3 / \text{dit}$$

Prodhimtaria mujore është:

$$Q_m = Q_d \times n_{dm} = 420 \times 20 = 8400 \text{ m}^3 / \text{muaj}.$$

Prodhimtaria vjetore llogaritet të jetë:

$$Q_{vj} = Q_m \times n_{mu} = 8400 \times 10 = 84000 \text{ m}^3 / \text{vjet}$$

Numri i ditëve të punës në muaj: $n_{dm} = 20$ ditë pune

Numri i muajve në vit.....: $n_{mv} = 10$ muaj

Sipas kësaj dinamike jeta e karrierës do të jetë

$$T = V_{sh} / V_{vj} = 1157839 / 84000 = 13.8 \text{ vjet ose}$$

T=13.8 vjet Nga kjo shihet se ka rezerva të mjaftueshme që kompania ta rris prodhimtarin vjetore

Impianti

Kompania është duke e pregadit impiantin për ndarjen e fraksioneve të ndryshme. Duke u bazuar në rezerva të mëdha të shkëmbit gëlqeror, kompania duhet të paiset me impiant me kapacitet të lart që bën prodhimin e të gjitha fraksioneve për kërkesat e tregut, me thërrmojës primare dhe sekondare. Kapaciteti i thërrmojës primare dhe sekondare duhet ti plotësojë kushtet e prodhimtarisë vjetore. Në mënyrë që thërrmojësia të punoi pa pengesa, është e nevojshme që dimensionet e shkëmbinjve të jenë së paku 20% më të vogël se dimensionin pranues i thërrmojës primare.

Thërrmimi sekondar

Sado që minimi të bëhet në mënyrë profesionale dhe në harmoni me rregullat teknike-minerare të minimit, prapë lajmërohen shkëmbinj me dimensione të mëdha të cilët duhet të thërrmohen me çekan hidraulik.

Gjatë procesit të minimit zakonisht ky dështim të shumtën e rasteve lajmërohet në masën

15-20%.

MASAT MBROJTËSE

Gjatë kryerjes së punëve në mihjen sipërfaqësore, kryesi i punës duhet tu përmbahet rregullave tekniko-minerare të shfrytëzimit sipërfaqësorë.

Të gjitha pjerrtësitë e shkallës (skarpat) në karrierë duhet të ndërtohen sipas këndit të dhënë në projekt.

Afër kufijve të karrierës duhet të vendoset shenja e ndalimit të personave të pa autorizuar.

Të shënohen kufijtë e karrierës dhe të thuret karriera, në mënyrë që të evitohet rënia e gjallesave në karrierë.

Në hyrje të rrugës kryesore të karrierës duhet të vendosen shenjat e mihjes sipërfaqësore.

Para fillimit të punëve në shkallë, a zakonisht pas një periudhe të gjatë ndërprerje, duhet të verifikohet pjerrtësia e shkallëve, mundësit e paraqitjes së shkarjeve dhe pjesëve të cilat rrezikojnë duhet të largohen.

Te gjitha gropat me thellësi mbi 1m duhet të mbyllen ose të thurën.

Ndalohet përdorimi i alkoolit dhe barnave që e zvogëlojnë aftësinë e punës në karrierë, si dhe personat të cilët janë nën ndikimin e alkoolit të largohen nga karriera.

Ndalohet hyrja e punëtorëve nën lugën e ekskavatorit.
 Nuk lejohet kalimi I lugës së ngarkuesit mbi kabinën e kamionit.
 Punëtorët në karrierë duhet të pajisën me veshmbathje për mbrojtje në punë: të kenë helmata, dorëzat, rrobat për punë, mbathje për punë, antifona në veshë(kundër zhurmës). Filtra të vendosur në gojë për mbrojtje nga pluhuri
 Kompania e mihjes sipërfaqësore gjatë kohës së thatë duhet ti mirëmbaj rrugët duke i stërpik për neutralizimin e pluhurit.

Udhëheqësi teknik i karrierës shpesh here duhet të lëshoj urdhëresa me shkrim për punë dhe mbrojtje në karrierë.

Masat e posaçme mbrojtëse

Gjatë kryerjes së punëve në karrierë dhe punës në periudhën e eksploatimit të shkëmbinjve gëlqeror, kryesi i punëve duhet tu përmbahet rregullave teknike-minerare të shfrytëzimit sipërfaqësor.

13. Të gjitha pjerrtësitë e shkallës së karrierës duhet të ndërtohen sipas këndit të dhënë në projekt.

Afër kufijve të karrierës duhet të vendoset shenja e ndalimit të personave të pa autorizuar.

Në hyrje të rrugës kryesore të karrierës duhet të vendoset shenja e gurthyesit.

Para fillimit të punëve në shkallë, a zakonisht pas një periudhe të gjatë ndërprerje, duhet të verifikohen pjerrtësitë e shkallëve, mundësitë e paraqitjes së shkarjeve dhe pjesët të cilat rrezikojnë punën duhet të mënjahen , në atë mënyrë që punëtori të lidhet me litar për brezi (special për lidhje) e kur sesi të afrohet pa u lidhë.

Para çdo minimi rreth karrierës duhet të bëhet sigurimi dhe të tregohet rreziku nga minimi .

Mbi këqyrjen e të gjitha punëve në karrierë gjatë minimumit e bën inxh. i xehetarisë.

Minimumin me lëndë eksplozive e bënë ekskluzivisht xehetari me provim të dhënë për ndezës të minave dhe verifikim të dijes çdo gjashtë muaj.

Punët tjera përcjellëse i bënë edhe ndihmës xehetari por në mbi këqyrjen të plotë të xehetarit.

Punëtorët të cilët operojnë me lëndë eksplozive e kanë të ndaluar përdorimin e duhanit dhe alkoolit në kufijtë e karrierës.

Masa e sigurisë para minimumit epen nga aspekti i përcaktimit të zonës së pa rrezikshme nga fluturimi i copave të shkëmbit dhe valës goditëse ajrore.

Parametrat e fluturimit të copave përcaktohen sipas ligjit të hedhjes së pjerrët, ku rezistenca e ajrit nuk merret para sysh.

Në qoftë se qendra e eksplodimit merret në fillim të koordinatave, atëherë sipas ligjit të hedhjes së pjerrtë, copa e shkëmbit e cila fluturon përcaktohet sipas çastit të kohës(t) dhe koordinatave x dhe y.

$$X=V_0t\cos\alpha \dots\dots Y=V_0t\sin\alpha -gt^2/2$$

Ku: V_0 -shpejtësia fillestare

t- koha e fluturimit

α - këndi në raport me horizontin

g- nxitimi i gravitacionit

nëse t dhe x i zëvendësojmë atëherë:

$$y = x \operatorname{tg} \alpha - \frac{gx^2}{2V_0^2 \cos^2 \alpha}$$

Largësinë më të madhe copa e mbërrin për kohën $2t$ dhe këndin $\alpha = 45^\circ$.

Kjo largësi është kur minimi kryhet në terren horizontal.

Meqenëse terreni është kodrinor, ndërsa karriera ka 6 shkallë atëherë fluturimi i copave bëhet sipas këndit gjeneral γ_k i cili përfaqëson këndin gjeneral të karrierës.

$$\text{Atëherë: } y = \operatorname{tg} \gamma_k$$

Sipas rregullave teknike – minerare madhësia e rrezes së zonës së fluturimit të copave të shkëmbit gjatë minimumit (R) epet në tabelë.

Kjo rreze epet vetëm për fluturimin e copave të shkëmbit e jo ndaj efekteve të tjera.

Efekte të tjera janë përcaktuar në kapitujt e më sipërm.

Metoda e minimumit	R(m)
Minimi sekundarë	300
Minimi me vrima	200

Sipas kësaj gjatë minimumit në këto zona nuk lejohet të gjenden njerëzit e as mekanizmi gurëthyes.

Minimi masovik bëhet sipas skemës.

Për çdo minim masovik duhet hartuar skemën e minimumit.

Sasia e L.E llogaritet saktë nga ana e inxhi, të karrierës dhe teprica eventuale nuk mund të kthehet në depon kryeso

Libri i hyrjes dhe daljes së eksplozivit udhëzohet nga ndezësi i minave dhe verifikohet nga ana e inxhi, të xehetarisë.

Transporti i eksplozivit bëhet me kamion të destinuar i cili i plotëson konditat e rregullave të sigurimit.

Depot e eksplozivit duhet të kenë licencë dhe L.E. nuk guxon të jetë bashkë me fitilin detonues dhe detonatorë.

Transportin e inicialeve të eksplozivit i bënë ndezësi i minave.

▪ Ngarkimi

Në bazë të parametra themelorë dhe në prodhimtarin e projektuar përcaktohem për ngarkuesin e tipit; ULT 200.

Ky ngarkues ka veti të mira si:

- mundësia e madhe manovruese,
- kondita të mira pune për drejtuesin.

Karakteristikat teknike :

- Tipi i motorit2fp-300
- Prodhuesi”FAMOS”- Sarajevë.
- Vëllimi i punës10.000 cm³
- Numri i cilindrave6.
- Fuçia e motorit147kf.
- Ftohja.....me ujë.

♦ Verifikimi i pajisjeve ngarkuese.

Kapaciteti real i lugës ngarkuese:

$$Q_h = 3600 * 085 * 1 * 3 / 70 * 1.35 = 83 \text{ m}^3 / \text{h}$$

$$q - \text{vëllimi i lugës} \dots\dots\dots 3 \text{ m}^3$$

$$km - \text{koeficienti i mbushjes} \dots\dots\dots 0.85$$

ksh-koeficienti i shkrifërimit.....1.35

t- koha e zgjatjes së një cikli.....70s

$$t=t_1+t_2+t_3+t_4+t_5=70s$$

t₁ – koha e nevojshme për mbushjen e lugës 15s.

t₂ – koha e nevojshme për ngritjen e lugës 8s.

t₃ – koha e nevojshme për zbritjen e lugës 2s.

t₄ – koha e nevojshme për kthimin e lugës 35s.

t₅ – koha e nevojshme për vonesë 10s.

$$t=70s$$

Atëherë kapaciteti orar $Q_h=83m^3/h$

Kapaciteti i ngarkuesit për një ndërrim do të jetë:

$$Q_{ndrr}=Q_n \cdot t_e=83 \cdot 6=498m^3$$

t_e-koha efektive gjatë një ndërrimi.

Numri i nevojshëm i lugëve ngarkuese:

$$n=Q_{ndrr} / Q_{ng}=420/498=0.84.$$

Përvetësojmë një lugë ngarkues

▪ Transporti

Transporti i masës shkëmbore deri te gurthyesi do të bëhet me ndihmën e auto kamionit vet shkarkues.

Duke pas parasysh konditat e punës dhe mundësin e manovrimit konsiderojnë se transportuesit e investitorit ju përgjigjet kushteve të punës.

Raporti në mes vëllimit të lugës së ngarkuesit dhe rimorkios së kamionit është ¼ çka merret si shumë i volitshëm.

Gjerësia e rrugës transportuese në fushën e eksploatimit të karrierës, me qëllim të parakalimit në mes veti të auto kamionit duhet të jetë:

$$B_E=2 \cdot (a+b)+2 \cdot e \dots m$$

gjerësia max. E kamionit a =2,5m

$$e=c+0.005v$$

v-shpejtësia max e lëvizjes së auto kamionit v= 25km/h

$$e=0.5+0.005 \cdot 25=0.625m$$

$$B_Z=2 \cdot (2.5+0.625+2 \cdot 0.625)=7.5m$$

Pjerrtësia e përballimit të rrugës 5-20%. Çka i përgjigjet konditave të kamionit .

♦ Aftësia mbajtëse e auto kamionit:

$$V=V_r \cdot K_m / K_{sh} \cdot K_n \dots \dots \text{masë kompakte}$$

V_r-vëllimi i auto kamionit .

K_m-koeficienti i mbushjes.

K_{sh}-koeficienti i shkrifërimit

K_n-koeficienti i ngjeshjes.

Gjatësia e rrugës prej miniere deri në impiant të merret 500m

Shpejtësia mesatare e lëvizjes nëpër rrugë të minierës është 10 km/h

Koha e ngarkimit të kamionit është:

$$T_{ng}=10/32=0,31\text{orë} \quad \text{ose } 0,31 \times 60=18,5 \quad \text{ose } 20\text{min.}$$

Koha e përgjithshme për një vajtje-ardhje është: $2 \cdot 500\text{m} = 1\text{km}$
 $1_{\text{km}}/10_{\text{kmh}} = 0,1\text{orë}$ ose $0,1 \cdot 60_{\text{min.}} = 6\text{min}$
 Për shkarkim janë të nevojshme rreth 10min.
 Gjithsejtë $T = 20 + 6 + 10 = 36_{\text{min.}}$ ose $36/60 = 0,6^{\text{h}}$ koha e nevojshëm për një ciklës të plotë të një kamioni
 Numri i cikleve gjatë ndërrimi është:
 $7/0,6 = 11,6$ ose 11cikle brenda një ndërrimi.
 Transporti i lëndës minerare brenda ndërrimi është:
 $V = 11 \cdot 10\text{m}^3 = 110\text{m}^3/\text{në ndërrim për një kamion}$
 Investitori duhet ti ketë në disponim tre kamionë për transportin e shkëmbit mineral.
 $3 \cdot 110 = 330\text{m}^3/\text{ndërrim}$
 Nga kjo shihet se investitori me 4 kamionë mund ta bart prodhimtarinë prej
 $Q_{\text{ditore}} = 420\text{m}^3/\text{ndërrim}$.
 Për punë normale, Kompania duhet ta ketë edhe një kamion në gjendje të rregullt (në rezervë)

PAISJET NDIHMËSE MINERARE

Në fazën e parë të përgatitjes së karrierës si dhe gjatë punës produktive për përgatitjen e shkallës për shpim dhe punë të tjera përgatitore nevojitet bullduzher i fuqive relativisht të mëdha.

Kompania nuk ka në disponim bullduzherin TG-170, por mundë ta marrë me kontratë.

Karakteristikat teknike të TG-170.

Motori diesel modeli D11R41	“Skania Vabis”
Fuqia e motorit	125kw
Numri i rrotullimeve	2100 ^o /min
Tipi	Tkt.-linear
Diametri i cilindrave	127mm
Hapi i pistonit	145mm
Vëllimi i punës	11 litra
Shkalla e kompresionit	16/1
Ftohja	Me ujë

Kapaciteti orar i bullduzherit

$Q_h = 98\text{m}^3/\text{h}$ material të shkrifëruar

Kapaciteti ditor..... $Q_{\text{dit}} = 98 \cdot 6 = 588\text{m}^3/\text{dit}$

Çka do të thotë së:..... $Q_p < Q_b$ $280 < 588$

Përvetësojmë një bulldozer të tipit TG-170.

Lista e pajisjeve për transport dhe ngarkim

Makineria e kompanisë në mihjen sipërfaqësore.

1- Ekskavator-BGH-100 $V_1 = 1,25\text{m}^3$ 2cop

2- Kamjona mercedes $V_s = 9\text{m}^3$ 2cop

3 - Lug ngarkuese ULT-200 $V_1 = 2,7\text{m}^3$ 1cop

4 - Seperacionin Q_h .e sepera. = $60\text{m}^3/\text{h}$

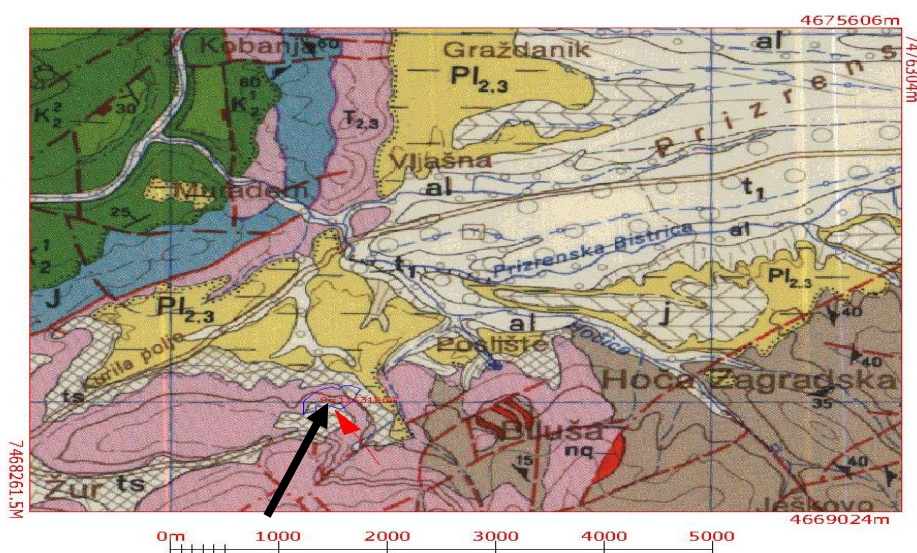
Ndërtimi Gjeologjik i Rajonit.

Karakteristikat e Përgjithshme Gjeologjike të rajonit të Gjërë

Ne ndërtimin gjeologjik të rajonit të gjërë sipas hulumtimeve të derisotme marrin pjesë këta anëtar Gjeologjik:

- ❖ - Rreshpet Kristalore
- ❖ - Kretaku i Sipërm
- ❖ - Serpentina
- ❖ - Hasburgitet
- ❖ - Diabazet
- ❖ - Formacionet e neogjenit
- ❖ - Quaternari.

HARTA GJEOLGJIKE E RAJONIT - 1 : 25.000

Legjenda

- J -Jurasiku
 T_{2,3} -Triasiku
 al -Aluvionet
 P,T -Permotriasiku
d -Daluvionet
 Pl_{2,3} -Plioceni
 pr Praluvione

Përbërja Gjeologjike e rajonit ku është paraparë shfrytëzimi i Gurit gëlqeror përbëhet nga këto formacione gjeologjike: Gëlqeror , gëlqeror të mermerizuar, gëlqerorë të dollomitizuar, dolomit.

Këto formacione i përkasin: Triasit të mesëm dhe atij të sipërm.

3.1.3	Numri i orëve të punës dhe ditëve.	Hënë – Premte - Orari i punës 08:00 – 17:00 E shtunë - Orari i punës 08:00 - 14:00
3.1.4	Kapaciteti i projektuar dhe	Rezervat gjeologjike në ngastër për shfrytëzim janë: Vgj=2271276m³ Në vend burim ka ~7% argjilë.

	kapaciteti i realizuar, ditor, mujor, vjetor	<p>Rezervat gjeologjike të shkëmbit gëlqeror për shfrytëzim janë: Vgj=2271276-2271276*0.07=2112287m³</p> <p>Rezervat e shkëmbit gëlqeror janë: Vgj= 2112287m³</p> <p>Rezervat e shkëmbit për shfrytëzim janë: V_{sh} = 1244988m³ rezervat e shfrytëzueshme janë: 1244988m³-7% djerrin=1244988-87149.16==1157838.84m³</p> <p>Vsh=1.157839m³</p> <p>Duke u bazuar në aftësitë e kompanisë për prodhim, e cila është në fazën e përgatitjes për punë në mihjen sipërfaqësore, prodhimtaria orare</p> <p>Q_h do të jetë: Q_h =60m³/h</p> <p>Prodhimtaria në një turn është :</p> <p>Q_t = t_e x Q_h =7 x 60= 420m³/ ndërrimë</p> <p>t_e –Koha efektive gjatë një ndërrimi t_e =7 h</p> <p>Ne mihjen sipërfaqësore do të punohet në një turn .</p> <p>Prodhimtaria ditore është :</p> <p>Q_d = Q_{tu} = 420m³ / dit</p> <p>Prodhimtaria mujore është:</p> <p>Q_m =Q_d x n_{dm}= 420x20=8400m³ /muaj.</p> <p>Prodhimtaria vjetore llogaritet të jetë:</p> <p>Q_{vj}=Q_m x n_{mu}= 8400 x 10 =84000m³/vjet</p> <p>Numri i ditëve të punës në muaj: n_{dm}= 20 ditë pune</p> <p>Numri i muajve në vit.....: n_{mv}= 10 muaj</p> <p>Sipas kësaj dinamike jeta e karrierës do të jetë</p> <p>T= V_{sh} /V_{vj}=1157839/84000 =13.8vjet ose</p> <p>T=13.8 vjet</p>
3.1.5	Të dhënat për shfrytëzimin e lëndës së parë dhe lëndëve ndihmëse.	<p>Komponentët hyrëse në procesin e aktiviteteve që zhvillohen në kompleksin e shfrytëzimit janë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shpim - Minimi (shkëmbit gëlqerore) • Transporti • Uji • Nafta
3.1.6	Lista e rezervuarëve dhe kapaciteti i tyre	<p>Kompania „Zhuri” Sh.p.k, ne kete licenc posedon rezervuar për deponimin e ujit me kapacitet 10000 litra, e cila shërben për spërkatje të rrugës gjat transportit të materialit gëlqeror nga vendshfrytëzimi deri te seperacioni i kompanise, për evitimin e pluhurit.</p>
3.1.7	Lista e legjislacionit në fuqi	<p>Lista e Ligjeve dhe Udhëzimeve Administrative për kompletimin e kërkesës për tu pajisur me leje mjedisore.</p> <p>Ligjet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit Nr. 03/L-025

- Ligji për VNM. Nr. 08/L-181
- Ligji për Planifikim Hapësinor Nr. 04/L-174
- Ligji për minierat dhe mineralet Nr. 03/L-163
- Ligji Nr. 04/L-158 për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 03/L-163 për minierat dhe mineralet
- Ligji Nr. 03/L-153 për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit Nr. 2003/3 për Pyjet e Kosovës
- Ligji për ndërtim Nr. 04/L-110
- Ligji për tokën bujqësore Nr. 02/L-26
- Ligji për mbrojtjen e natyrës Nr. 03/L-233
- Ligji për ujërat e Kosovës Nr. 04/L-147
- Ligji Nr. 03/L-120 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për rrugë Nr. 2003/11
- Ligji nr. 08/L-116 për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 04/L-197 për kimikate
- Ligji për mbrojtjen e ajrit nga ndotja Nr. 08/L-025
- Ligji për Mbeturina Nr. 08/L-071, për plotësim ndryshimin e ligjit nr. 04/L-060
- Ligji për mbrojtjen nga Zhurma Nr. 02/L-102
- Ligji për mbrojtjen nga Zjarri Nr. 04/L-012

Udhëzimit Administrative:

- Udhëzimi Administrativ (MMPHI) Nr. 04/2022 për Leje Mjedisore
- Udhëzimi administrativ Nr. 07/2017 për Lejen Mjedisore
- Udhëzimi Administrativ Nr. 07/2014 për kompetencat e zotëruesit të mbeturinave, prodhuesit dhe importuesit të produktit.
- Udhëzim administrativ mmph Nr. 04 /2018 për pengimin e aksidenteve të mëdha ku përfshihen substancat e rrezikshme.
- Udhëzim administrativ (MMPHI) Nr. 02/2022 për kushtet, mënyrat, parametrat dhe vlerat kufizuese të shkarkimit të ujërave të ndotura në rrjetin e kanalizimit publik dhe në trupin ujor.

		<ul style="list-style-type: none"> • Udhëzimi Administrativ (qrk) Nr.07/2021 për rregullat dhe normat e shkarkimeve në ajer nga burimet e palevizshme të ndotjes. • Udhëzimi administrative Nr.03/2021 për administrimin e mbeturinave të rrezikshme. • Udhëzimi administrativ nr. 13/2013 për katalogun Shtetëror të mbeturinave

3.2. Menaxhimi i Mbrojtjes së Mjedisit		
3.2.1.	Sistemi menaxhues i mbrojtjes së Mjedisit	<p>Kompania „Zhuri” - Sh.p.k. Licenca e shfrytëzimit të gurit gëlqeror në vendin kreks-kreks zona kadastrale zhur është e përkushtuar më të gjitha funksionet e sajë organizative në përmirësimet e vazhdueshme që të përmbushë të gjitha detyrimet ligjore për të pasur një mjedis të pastër dhe të qëndrueshëm.</p> <p>Sistemet e Menaxhimit Mjedisor bazuar në ISO 14001 japin mundësinë e identifikimit, vlerësimit dhe menaxhimit të aspekteve mjedisore të një organizate me synim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Përmirësimin e vazhdueshëm I Mjedisit - Parandalimin e dëmtimit të Mjedisit - Respektimin e legjislacionit vendor <p>Përmirësimin e komunikimit me autoritetet</p>

3.2.2.	Raportimi	Bënë Raportime
--------	-----------	----------------

4. AJRI		
4.1.	Pikat e burimit të emisioneve e materieve ndotëse	<ul style="list-style-type: none"> • Pluhurat të cilët lirohen nga automjetet e transportit dhe ngarkimit të gurit gelqerore. • Pluhurat të cilët lirohen gjatë transportit të të gurit gelqerore me bagere apo lug ngarkuese. • Pluhurat të cilët lirohen gjatë transportit të të gurit gelqerore nga shfrytëzimi deri te seperacioni. • Pluhurat të cilët lirohen nga rrugët jo të asfaltuara dhe sipërfaqet operationale që ndodhën në afërsi të vendshfrytzimit. • Gazrat të cilat lirohen nga automjetet e transportit-

		Kamionat, bageri dhe luga ngarkuese.
4.2	Ndikimi i materieve ndotëse në cilësinë e ajrit	<p>Ndikimi i emisionit të materieve ndotëse në cilësinë e ajrit varet para se gjithash nga kushtet klimatike – meteorologjike dhe numri automjetet e transportit dhe ngarkimit gjatë mihjes dhe shfrytimit të gurit Gëlqerorë.</p> <p>Për të parandaluar e zvogëluar sasinë e ndikimeve negative në ajër, gjatë procesit teknologjik për mihjen dhe shfrytimit të gurit Gëlqerorë përpos masave të lartë cekura kompania ka ndërmarrë edhe këto masa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bëhet mirëmbajtja e rregullt e pajimeve për mihjen dhe shfrytimit të gurit Gëlqerorë e posaçërisht stabilimenteve të cilat janë burim i emisioneve të pluhurit.. - Duhet të jetë çdo herë në disponim auto cisterna me ujë për spërkatje. - Gjithmonë bëhet spërkatja e sipërfaqeve manipuluese, rrugëve transportuese dhe fraksioneve, sidomos gjatë kohës me erëra dhe temperatura të larta. <p>Bëhet kontrollimi i rregullt teknik i automjeteve të rënda dhe konsumuesve tjerë të lëndëve të lëngëta djegëse me qëllim që lirim i gazrave nga mjetet e punës të jetë sa më kualitativ.</p>
4.3.	Burimet difuzive të emisioneve të materieve ndotëse	<p>Burimet difuzive të emisioneve të materieve ndotëse paraqiten nga pluhurat të cilët lirohen nga qarkullimi i automjetet brenda dhe jashtë mihjes dhe shfrytimit të gurit Gëlqerorë në Kreks-Kreks ne zhurë komuna e Prizrenit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pluhurat të cilët lirohen nga deponit të cilat nevojiten për deponimin e fraksioneve të agregatit, - Pluhurat të cilët lirohen gjatë transportit të gurit gelqerore - Pluhuri nga sipërfaqet manipuluese.
4.4.	Pajisjet për trajtimin e gazrave shkarkuese	<p>Gjatë procesit teknologjik të shfrytimit të gurit gëlqerorë kompania „Zhuri”-sh.p.k, nuk ka shkarkim të gazrave, pasi që në procesin e shfrytimit të gurit gëlqeror nuk përdoret lëndë djegëse që lirojnë gazëra, përpos shkarkimit të gazrave nga automjetet që ngarkojnë dhe transportojnë gëlqerorë. Prandaj Kompania nuk ka instaluar pajisjet për trajtimin e gazrave shkarkuese, ndërsa për zvogëlimin e emisioneve në ajër nga shkarkimi i gazrave nga automjetet që ngarkojnë dhe transportojnë gëlqerorë,</p>

		kompania bënë kontrollimin e rregullt teknik të automjeteve të rënda dhe konsumuesve tjerë të lëndëve të lëngëta djegëse.
4.5.	Pajisjet për depluhurin	<ul style="list-style-type: none"> Gjithmonë bëhet spërkatja e sipërfaqeve punuese, rrugëve transportuese, sidomos gjatë kohës me erëra dhe temperatura të larta. Kompania posedon ujë rezervë për spërkatje.
4.6.	Monitorimi i emisioneve	Kompania „ZHURI”- Sh.p.k, bënë monitorim të emisioneve.
4.7.	Monitorimi i emisioneve/ cilësisë ë ajrit	Kompania „Zhuri”- Sh.p.k, bënë Monitorimin e emisioneve, cilësisë së ajrit.
4.8.	Raportimet	Kompania „Zhuri”- Sh.p.k, bënë monitorim të emisioneve.
4.9.	Masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit	<p>Për të parandaluar dhe zvogëluar sasinë e ndikimeve negative nga aktivitetet kompanisë „Zhuri”-Sh,p,k, ne vendburimin e gelqeroreve në kreks-kreks Shfrytzim i Gurit Gëlqerorë në ngastren kadastrale P- 71813026-02829-0 me sipërfaqe S=491412, komuna e Prizrenit, kompania merrë këto masa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Behët kontrollimi i rregullt teknik i makinave që konsumojnë lëndë të lëngëta djegëse me qëllim që lirimi i gazrave nga automjetet e punës të jetë sa më kualitativ. E gjithë hapsira e Shfrytzimit të gurit gëlqeror duhet të spërkatet me ujë posaçërisht në kohëra me erëra dhe temperatura të larta. Gjithmonë bëhet spërkatja me ujë e sipërfaqeve operationale, ku janë të vendosura pajimet për Shfrytzimit të gurit gëlqeror, granulacionet e agregatit sidomos gjatë kohës me erëra dhe temperatura të larta të spërkatet me ujë.

5. UJI		
5.1.	Të dhënat për shfrytëzimin e ujit	Kompania „Zhuri” - Sh.p.k, Shfrytzimi I gurit gëlqerorë ujin e përdor për sperkatjen e sipërfaqeve manipuluese.
5.2.	Të dhënat për shkarkimin e ujërave, shkarkimet në ujërat sipërfaqësorë apo në rrjetin e kanalizimit	Kompania „Zhuri” - Sh.p.k, Shfrytzim të Gurit Gëlqerorë nuk ka shkarkime të ujit.

5.3.	Ndikimet në ujë	Në kushte normale Shfrytzimi I Gurit Gëlqerorë nuk pritet të ketë ndikime në ujëra sipërfaqësore apo nëntokësore.
5.4.	Emisionet e ujërave të ndotura - treguesi i emisioneve kryesor	Në kompaninë „Zhuri”- Sh.p.k, nuk gjeneron ndotje serioze të ujërave sipërfaqësore, e rrjedhimit as të ujërave nëntokësore, për faktin se në fushën e shfrytzimit të gurit gëlqerorë nuk përdor lënde të rrezikshme.
5.5.	Trajtimi i ujërave të ndotura	Nuk bënë trajtimin e ujit sepse ujin e përdor vetëm për spërkatje të fushës së Shfrytzimit të gurit Gëlqerorë.
5.6.	Kontrolli dhe matjet	Kompania „Zhuri” - Sh.p.k, nuk bënë matjen e cilësis së ujit të pranuar dhe të shkarkuar gjatë punës.
5.7.	Raportimi	Bënë Raportime
5.8.	Leje ujqorë për shfrytëzim të ujit	Kompania „Zhuri”-Sh.p.k, në Fushën e Shfrytzimit të gurit gëlqerorë nuk posedon Leje Ujqore për shfrytëzim të ujit.
5.9.	Leje ujqorë shkarkimin e ujërave	Kompania „Zhuri”-Sh.p.k, në Fushën e Shfrytzimit të gurit gëlqerorë nuk posedon Leje Ujqore për shkarkim të ujit.
5.10.	Masat për zvogëlimin e ndotjes së ujërave	Në fushën e Shfrytëzimit të gurit gëlqerorë të kompanisë „Zhuri” Sh.p.k. komuna e Prizrenit, nuk gjeneron ndotje serioze të ujërave sipërfaqësore, e pastaj edhe të ujërave nëntokësore, andaj edhe nuk ka emisione të ujërave të ndotura.

6. ZHURMA		
6.1.	Burimet	Zhurma vije si rezultat i aktivitetet të Shfrytëzimit të gurit gëlqerorë, vie kryesisht nga makinat gjatë procesit të ngarkimit, transportit të gurit, si dhe gjatë procesit të Minimit të gurit gëlqerorë. Me shfrytëzimin e pajisjeve prodhuese dhe shërbyese sipas standardeve maksimumi i zhurmës në burim është 90 dB. Zhurma për zonën e banuar është plotësisht në kufijtë e standardit dhe gjatë ditës nuk kalon 50 dB, kurse gjatë natës rrallë punohet, por edhe kur punohet nuk është më e madhe se 45 dB.
6.2.	Kontrolli dhe matjet	Kompania „Zhuri”-Sh.p.k, bënë matjen e nivelit të zhurmës gjatë punës.
6.3.	Raportimet	Bënë raportime

7. TOKA

7.1.	Ndikimet në tokë	<p>Nga aktiviteti i kompanisë “Zhuri” Sh.p.k. gjatë funksionimit dhe shfrytimit të Gurit Gëlqerorë ndotja e dheut është si pasojë e sedimentimit të ndotjeve që sjellen përmes ujërave sipërfaqësore që vijnë nga sipërfaqet shfrytëuese dhe nga fundrrimet e komponenteve ndotëse nga ajri.</p> <p>Nga aktiviteti i shfrytimit të gurit gëlqerorë, ndikime negative në mjedis janë shumë të vogëla apo të papërfillshme: Ndikim tjetër me rëndësi në tokë paraqitet depozitimi i pluhurit i cili krijohet nga proceset teknologjike të cekura në pasusin e sipërm (ndikimet në ajër), si dhe ngjeshjen e tokës të cilën e shkaktojnë makinat punuese.</p> <p>Ndikimet nga mbeturinat e lëngëta të cilat shkaktohen nga derdhja e mundëshme e vajrave dhe derivateve të ndryshëm nga mjetet punuese gjatë furnizimit dhe ndërrimit të tyre, gjatë pëlcitjes të gypave hidraulik të mjeteve punuese.</p> <p>Ndikimet negative nga mbeturinat e ngurta të cilat krijohen gjatë procesit të mirëmbajtjes dhe riparimeve të mekanizmave, mbeturinat e ndryshme organike dhe jo organike të cilat i krijojnë punëtorët.</p>
7.2.	Masat për zvogëlimin e ndikimeve në tokë	<p>Për të parandaluar dhe zvogëluar sasinë e ndikimeve negative në tokë të cilat i kemi cek më lart kompania “Zhuri” Sh.p.k. gjatë funksionimit të Shfrytimit të Gurit Gëlqerorë për të parandaluar sasinë e ndikimeve në tokë kompania ka marrë keto masa:</p> <ul style="list-style-type: none">- Për mbrojtjen e tokës nga ndikimet negative e tërë hapësirat operacionale në të cilat bëhet aktiviteti punues.- Mbeturinat e ngurta komunale grumbullohen dhe me transport vetanak apo nëpërmjet ndërmarrjeve për menaxhimin e mbeturinave, këto mbeturina të dërgohen në deponin regjionale.- Vajrat motorike dhe ato të mirëmbajtjes së pajimeve vendosen në enë të posaçme, dhe u dorëzohen ndërmarrjeve të licencuara për grumbullimin e vajrave të përdorura.- Bëhet mirëmbajtja e stabilimenteve që nevojiten për realizimin e procesit

		për Shfrytëzimit.
7.3.	Përshkrimi i rehabilitimit të zonës pas përfundimit të aktivitetit	<p>Pas përfundimit të Shfrytëzimit të gurit gelqerore të kompanisë „Zhuri”- Sh.p.k, në ngastren kadastrale P- 71813026-02829-0 me sipërfaqe 49141m², vendin e quajtur Kreks-kreks zona kadastrale Zhur komuna e Prizrenit, mbetjet nga fusha e shfrytëzimit do të largohen nga lokacioni, imtësohen dhe të dërgohen në deponi regjionale. Të gjitha mbetjet e mbeturinave ngurta dhe ato të inerteve që ekzistojnë në sipërfaqet e lokacionit si shtresa e dheut të kontaminuar pa tjetër duhet të largohen dhe të bëhet zëvendësimi, me një shtresë të humusit prej 0,5m trashësi të analizuar nga aspekti agrokimik, pastaj duhet të bëhet ngjeshja e kësaj shtrese të humusit (dheut) me qëllim që të jetë shtresa ma kompakte, ashtu që të krijohet një substrat produktiv i përshtatshëm për rikultivim.</p> <p>Rikultivimi i këtyre sipërfaqeve të dëmtuara përfshin rivitalizimin në tërësi të hapësirave të dëmtuara nga realizimi i projektit. Zgjedhja e modelit të rikultivimit varet nga: Qëllimi i rikultivimit i cili nënkupton sipërfaqeve të degraduara, prapë tu kthehet funksioni i saj primar (prodhimi i biomasës), të kthehet në gjendje të përafërt me ambientin rrethues, dhe të mbjellën të lashtat periodike të cilat kultivohen në rrethin të lokalitetit, dhe kështu zvogëlohet ndikimi negativ i këtij projekti në ekosistem</p>

8. MENAXHIMI I MBETURINAVE		
8.1.	Përshkrimi i llojit të mbeturinave dhe klasifikimi sipas Katalogut Shtetëror të Mbeturinave	Mbeturinat të cilat gjenerohen gjatë aktivitetit punues, të ashtuquajtura mbeturinat komunale deponohen në kontanjer dhe pastaj barten me kamionë nga kompanitë e licencuar, të cilat i dërgojnë në deponit regjionale. Vajrat motorike dhe ato të mirëmbajtjes të paimeve të kompanisë, nuk bëhen, servisin e makinerisë kompania e bënë në kompani të licencuara dhe ato dorezohen tek ndërmarrjet e licencuara për grumbullimin e vajrave dhe pjesëve të përdorura.

		Mbeturina	Emri i mbeturinës	Shkalla e rrezikshmërisë	Lloji i deponimit
			Letra	Jo të rrezikshme	Kontejner
		13 01 13 02	Vajra dhe lubrikante te perdorura	Të rrezikshme	Bure – kompani të licencuara
		17 02 03	Plastika	Jo të rrezikshme	Kontejner për mbeturina
		15 01 01 20 01 01 20 01 08	Mbeturinate ngurta komunale	Jo te rrezikshme	Kontejner për mbeturina Deponi e qytetit
8.2.	Përshkrimi i magazinimit apo deponimit të mbeturinave	Gjatë aktivitetit të kompanisë „Zhuri” Sh.p.k. komuna Prizrenit, nuk bën magazinimin e perkohshem të mbeturinave por mbeturinat e ngurta komunale grumbullohen, klasifikohen dhe vendosen në kontejnerë të posaçëm të pajisur me kapak për mbulim			
8.3.	Përshkrimi për trajtim, përpunim dhe riciklimi të mbeturinave	Gjatë aktivitetit të „Zhuri”- Sh.p.k, nuk bëhet përpunimin apo riciklimin e mbeturinave.			
8.4.	Dërgimi për trajtim dhe riciklim të operatori tjetër-kontratë me kompaninë me leje përkatëse	Kompania „Zhuri”- Sh.p.k, nuk bënë dërgimin e mbeturinave të kompanit tjea.			
8.5.	Plani për menaxhimin e mbeturinave	Plani i menaxhimit me mbeturina do të mundëson: Reduktimin e prodhimit të mbeturinave nga aktiviteti i kompanisë „ Zhuri ”- Sh.p.k, klasifikimin dhe mënyrën e magazinimit të perkohshëm të mbeturinave në bazë të rregullave dhe kushteve të përcaktuara me Ligj të mbeturinave, Nr.04/L-060. -Menaxhimin me mbeturina të ngurta komunale grumbullohen, klasifikohen dhe të vendosen në kontejnerë të posaçëm të pajisur me kapak për mbulim me qëllim të mbrojtjes së tokës dhe ujërave nëntokësor.			

		<p>Plani i menaxhimit me mbeturina përfshinë aktivitetet për evitimin dhe reduktimin e prodhimit të mbeturinave dhe ndikimit të tyre në mjedis dhe shëndetin e njeriut, Plani për menaxhimin e mbeturinave përmban, masat e zbatuara me qëllim të parandalimit të krijimit të mbeturinave, zvogëlimit të sasisë së tyre zbatimin e masave dhe teknikave për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetin e njeriut, përcaktimin e mënyrës për magazinimin, trajtimin, riciklimin dhe deponimin e mbeturinave.</p> <p>Menaxhimin me vajrat mbeturinë të cilat grumbullohen dhe të vendosen në fuqi të mbyllura dhe të siguruara.</p>
8.6.	Raportimi	Bënë Raportime

9. RREZIKU NGA AKSIDENTET

9.1.	<p>Plani për pengimin e aksidenteve në rast të rrezikut/ plani i intervenimit të brendshëm dhe të jashtëm</p>	<p>Plani i brëndshem do të përmbanë:</p> <p>Objektivat e Planit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mbrojtja e jetës dhe shëndetit të njerëzve, ➤ Ruajtja dhe mbrojtja e ambientit, ➤ Vlerësimi i rrezikut, parandalimi i zjarreve mbrojtja dhe ruajtja e pasurisë dhe të mirave materiale, <p>Qëllimi i planit:</p> <p>Qëllimi i hartimit të këtij Plani është:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvogëlimit të rrezikut, • Gatishmeria për të marrë vendime të duhura dhe kordinimi i veprimeve (në raste të zjarreve në përmasa të mëdha), • Krijimi i prioriteteve për një kordinim sa më efikas në mes të subjekteve të cilat janë përgjegjëse që të veprojnë shpejtë dhe me efikasitet në rastet e fatkeqësive – zjarreve. <p>Plani i jashtëm:</p> <p>Qëllimet kryesore të këtij Plani janë: Tërheqja e vëmendjes së përdoruesve dhe të autoriteteve përkatëse ndaj mundësisë së ndodhjes së një aksidenti dhe zbatimit të masave për shmangien e tij, të shmangë efektet serioze (si p.sh. vdekjet nga aksidentet), të zvogëlojë shfaqjen e efekteve, të zvogëlojë</p>
------	---	--

		<p>rrezikun e ndodhjes së aksidenteve ose të zbusë pasojat e aksidenteve kur ato ndodhin.</p> <p>Për realizimin e objektivave të mësipërme, ky plan përmban këto qështje kryesore: ekipet e emergjencave dhe përgjegjësit e tyre, trajnimi i punëtorëve, klasifikimi i territorit sipas kategorise së kërcënimit nga aksidentet, përgjegjësitë.</p>
9.2.	Përdorimi i substancave të rrezikshme kimike dhe preparateve, planifikimi i masave për zëvendësimin e tyre	<p>Kompania „Zhuri” - Sh.p.k, Shfrytëzimi i Gurit Gëlqerorë, nuk përdorë substancave të rrezikshme kimike dhe preparate.</p> <p>Kompania bën 1 ose 2 minime brenda vitit dhe ate kryhen nga kompanit e licencuara për minime, mbushja e vrimave për minim bëhet me amonjak e cila nuk është materje e dëmshme.</p>
9.3.	Masat për parandalimin e aksidenteve dhe zvogëlimi i pasojave	<p>Masat që duhet të merren në raste aksidenti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Të merren masat për evidentimin e derdhjevetë derivateve të naftës dhe vajit nga makinat transportuese dhe ngarkuese. - Në mënyrë permanente të mirëmbahet ambienti në kompleks të shfrytzimit. - Pronari është i detyruar të mbanë evidencën dhe ruan shënimet për dërgimin e tyre ne qendrat e licencuara për riciklim, për sasinë dhe llojin e mbeturinave të seleksionuara, dhe sasinë dhe llojin embetjeve nga mbeturinat, me qëllimqë të vërtetohet dalja e mbeturinave në këtë lokacion (vendi për grumbullimin e mbeturinave). - Evidenca dhe shënimet duhet të mbahen sipas rekomandimeve që jepen në Ligjin për Mbeturin Nr. 02/L-30 dhe Udhëzimeve administrative për mbeturina tëhartuara sipas rekomandimeve nga Ligjin për Mbeturina Nr. 04/L-060 - E tërë sipërfaqja e shfrytzimit është e rrethuar me qka deshmojn fotot e bashkangjitura në këtë shtojc të elaboratit të Lejes Mjedisore.
9.4.	Raporti mbi gjendjen e sigurisë	<p><u>Raporti i sigurisë përmbanë këto të dhëna dhe informata:</u> -Shënimet e lokacionit ku gjendet impianti, duke përfshirë pozitën gjeografike, kushtet meteorologjike, gjeologjike dhe hidro-grafike, të dhënat mbi terrenin; përcaktimi i stabilimenteve dhe aktiviteteve të tjera të impiantit të cilat mund</p>

		<p>të paraqesin rrezik nga aksidentet e mëdha; përshkrimi i zonave ku mund të vij deri te efekti domino nga aksidenti i madh, përshkrimi i aktiviteteve kryesore, burimit të rrezikut nga aksidentet e mëdha dhe rrethanave nën të cilat një aksident i tillë mund të ndodhë si dhe përshkrimi i masave preventive të planifikuara; përshkrimi i procedurave, në rend të parë mënyra e punës;</p> <p>Përshkrimi i substancave të rrezikshme, i cili përfshin:</p> <p>Sasinë më të madhe të substancave të rrezikshme që mund të jenë të pranishme në lokacion; vetitë fizike, kimike dhe toksikologjike të substancave të rrezikshme dhe paralajmërimet e rrezikut për njeriun dhe Mjedisin, vërtetimin e substancave të rrezikshme: emërtimi kimik, numri CAS (Chemical Abstract Symbol), emërtimi sipas nomenklaturës IUPAC,</p> <p>Vërtetimi dhe analiza e rrezikut nga fatkeqësitë dhe mënyra e pengimit:</p> <p>Vlerësimi i pasojave të konstatuara nga aksidenti i madh. Përshkrimi i pajisjeve të shfrytëzuara gjatë sigurimit të stabilimenteve.</p> <p>Përshkrimi detaj i rrjedhjes së mundshme të aksidenteve të mëdha dhe mundësisë së ndodhjes së tyre ose kushtet nën të cilat mund të ndodhin, duke përfshirë përshkrimin e situatës që mund të shkaktojnë në njërin nga zhvillimet e cekura të saj, pa marrë parasysh se a janë shkaktarët brenda stabilimentit ose jashtë tij;</p> <p>Masat mbrojtëse dhe masat për intervenim për kufizimin e pasojave të aksidentit:</p> <p>Përshkrimi i pajisjeve në stabilimente të shfrytëzuara për kufizimin e pasojave nga aksidentet e mëdha; organizimi i alarmimit dhe intervenimi; përshkrimi i mjeteve të jashtme dhe të brendshme që janë në dispozicion;</p>
9.5.	Plani për mbrojtjen nga zjarri	<p>Masat paraprake dhe teknike për shuarjen e zjarrit - Shkaqet e ndezjes së zjarrit duhet të dihen dhe mënjanohen, ose të pakësohen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Duhet të ndërtohet sistemi i pajisjeve kundër zjarrit me anë të ujit dhe mjeteve tjera kimike. - Të mëren masat e sigurisë kundër venjes së qëllimshme të zjarreve.

		Planifikimi dhe përgatitja paraprake: <ul style="list-style-type: none"> Masat e reagimit në rast rreziku.
--	--	--

10. MASAT NË RASTET E PUNES JO STABILE TË IMPIANTIT		
10.1.	Ndërprerja momentale e punës së impiantit	Në rastet se vërehet se kemi funksionim jo stabile të paisjeve të kompanisë „Zhuri”-Shpk, në Zhur komuna e Prizrenit, bëhet ndërprerja momentale e punës dhe fillon kontrollimin për të gjetur shkakun, përse nuk kemi rrjedhje normale të punës. Pas gjetjes së defektit dhe rikuperimit të tij, bëhet testimi dhe lëshohet në punë, ndërsa në kushtë normale nuk ka ndërprerja momentale e punës përveq nëse kemi ndërprerje momentale nga havarit.
10.2.	Ndërprerja e punës	Nuk ka ndalje të punës.

11. NDIKIMI I MUNDSHËM I NDOTJES NË SHËNDETIN E NJERIUT
Gjatë funksionimit kontinuel të kompleksit të kompanisë „Zhuri”- Sh.p.k, në Licencën Shfrytëzim të gurit gëlqerorë, me respektimin e plotë të udhëzimeve të dhëna në raportin e VNM-së dhe lejës mjedisore, të parapara më ligjet aktuale, atëherë ndikimi i mundshëm i ndotjes në shëndetin e njeriut konsiderohet të jetë minimal.

Personi përgjegjës për mjedis
Emri mbiemri

Z. Qëndrim Susuri
Nënshkrimi

Personi përgjegjës i kompanisë
Emri Mbiemri

Z. Bekri Susuri
Nënshkrimi
